

Studiemiddag en ledenvergadering op 24 april

Zoals elders in dit nummer van de *Nieuwsbrief* valt te lezen, heeft het bestuur op grond van de antwoorden op de onlangs door de programmacommissie van de NVMB gehouden enquête besloten, de

ALV/studiemiddag te verschuiven van mei naar april, en de studiedag van november naar oktober. Op die manier wordt overlap met andere vergaderingen binnen onze sector, zoals van de NVB, vermeden en hopen we meer mensen te kunnen bereiken.

- **Els van Swol** - (secr. NVMB)

Dat betekent dat de eerstvolgende ALV/studiedag in april wordt gehouden. En wel op **dinsdag 24 april in de Nina van Leerzaal van Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam** – een suggestie die ook uit de enquêteantwoorden naar voren kwam en waar we graag gehoor aan geven.

ALV

Tijdens de ALV vindt o.a. de verkiezing van drie nieuwe bestuursleden plaats. Daarover volgt nog nader bericht.

Thema studiemiddag

In de bibliotheeksector wordt op dit moment veel gesproken over metadatering en

digitalisering. Met alle spraakverwarring van dien, want wat wordt er eigenlijk onder verstaan? Tijdens de studiemiddag verstaan we er c.q. ontsluiten/catalogiseren en downloaden en/of printen van met name bladmuziek onder. In dit kader is de NVMB in gesprek met de Stichting PICA en de Plusbibliotheken om een subsidie aanvraag naar metadatering en digitalisering van bladmuziek voor te bereiden.

De studiemiddag vormt een logische opstap daartoe en is ook bedoeld om de gedachten in dit opzicht te scherpen.

Eén van de sprekers zal Johan Stapel zijn. Hij is Informatiemanager / Senior adviseur Digitale infrastructuur en diensten bij de [Stichting Bibliotheek.nl](http://StichtingBibliotheek.nl) en lid van de advieswerkgroep GII van het Consortium Gemeenschappelijke Informatie Infrastructuur.

Aan het eind van de middag, voor de rondleiding door de echt bijzonder te noemen Bijzondere Collecties, wordt een rondetafelgesprek georganiseerd tussen sprekers en de zaal onder leiding van de dagvoorzitter, Ian Borthwick.

De muziekdingen komen er aan

Op 30 november presenteerde Jeroen de Boer in bibliotheek Leeuwarden de eerste dingen van de 10 muziekdingen die hij analoog aan de beroemde 23 dingen, samen met Rob Coers aan het ontwikkelen is. Er is goed nieuws te melden. Het project krijgt zeer snel vorm én SIOB heeft subsidie voor de ontwikkeling en uitvoering toegekend.

- **Ria Warmerdam** -

23 dingen is het interactieve educatieve project dat bibliotheekmedewerkers op een actieve manier laat kennismaken met de mogelijkheden van het sociale web (twitter, podcasten, bloggen, rss-feeds, wiki's etc). Jeroen de Boer (Bibliotheek Leeuwarden) is nu druk bezig met het ontwikkelen van 10 muziekdingen. De eerste voorbeelden [presenteerde](#) hij eind november. Jeroen ziet voor de muziekbibliothecaris in digitale tijden vooral een rol als makelaar. De klant helpen met het zoeken en vinden van muziek kan met de huidige mogelijkheden op het internet op oneindig veel aantrekkelijke manieren. De bibliotheekmedewerker die zich daarin verdiept leert niet alleen zelf nieuwe muziek ontdekken, maar kan die ook direct delen met de klanten.

Aan bod kwam onder andere: Nieuwsberichten en speellijsten samenstellen met *scoop.it* en *spotify*, lijstjes van kenners beluisteren op *22 tracks.com*, videoplaylists bekijken of samenstellen op *YouTube Disco*. Onbekende of platencontractloze groepen en artiesten kunnen gevonden worden op de platforms *Soundcloud* of *Bandcamp* en via *Pitchify* is de meest positief gerecenseerde muziek op van de gezaghebbende recensie-site *Pitchfork* direct te beluisteren. Playlists en video's kunnen eenvoudig op de site van de bibliotheek geplaatst worden. De snelle voortgang in de ontwikkeling kan gecontinueerd worden door de subsidie die SIOB heeft toegekend op grond van de digitale innovatie die uit het project spreekt. Kijk dus uit naar de officiële start van *10 muziekdingen*.

Aanpakken of afpakken?! Studiemiddag 17 november 2011

Op donderdag 17 november kwamen ruim 30 leden bijeen in de Openbare Bibliotheek Amsterdam voor de jaarlijkse studiedag. Dagvoorzitter Els van Swol leidde het thema van de dag in: **Afpakken of aanpakken?! De bezuinigingsgolf die over (cultureel) Nederland raast vroeg om een reactie. Het ochtendprogramma was hieraan gewijd.**

In de middag luisterden we naar ontwikkelingen in verschillende muziekgenres. Muziekinhoudelijke kennis blijft toch de basis van ons vak.

- **Charlotte Sienema** -
(Programmacommissie)

Martie Severt, manager van de Muziekbibliotheek van het MCO in Hilversum en bestuurslid van de NVMB, sprak als eerste. Bijna alle leden van de NVMB hebben momenteel in hun instellingen te maken met bezuinigingen of opheffing. Martie vroeg zich af hoe het komt dat juist bibliotheken nu zo zwaar getroffen worden. Heeft het te maken met een gebrek aan flexibiliteit en vernieuwing in de branche? Was de schade minder groot geweest wanneer bibliotheken actiever op (maatschappelijke) ontwikkelingen waren ingesprongen? Na de aanvankelijke opheffing van het MCO kondigde Minister Van Bijsterveldt in december 2010 aan een jaarlijkse subsidie van 14 miljoen aan het MCO te willen geven, een bezuiniging van bijna 60% op het huidige budget van 31 miljoen. Het interne plan om de Muziekbibliotheek in de slaapstand te zetten haalde het niet in Den Haag. De Minister heeft onderzoeksbureau Berenschot opdracht gegeven te onderzoeken hoe (delen van) de Muziekbibliotheek in de toekomst behouden kunnen

blijven. Ook de collecties van MCN en NMI zijn bij dit onderzoek betrokken. Wat kun je als manager zelf doen in zo'n proces, wat is je verantwoordelijkheid? Martie gaf aan dat er een grote afhankelijkheid is van veel partijen: van de overheid, van Berenschot, van de directie van het MCO en van de publieke omroep. Uiteindelijk zal in overleg invulling moeten worden gegeven aan de 3 belangrijkste taken van de Muziekbibliotheek: de ensembletaak (leveren van bladmuziek aan de orkesten en het koor van het MCO), de omroepaak (leveren van bladmuziek en informatie aan de programmamakers van de publieke omroep) en de externe of landelijke taak (die door Berenschot wordt onderzocht). [Lezing](#) van Martie Severt staat op de website van het MCO.

Willem Rodenhuis voegde aan Martie's verhaal toe dat in de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam op dit moment wordt gewerkt aan een nieuwe invulling van de erfgoedtaak. Er wordt onderzocht of het mogelijk is toe te werken naar een Collectie Uitvoerende Kunsten, waar opgeheven collecties een plek kunnen krijgen.

Gemma Bottegal, medewerker PR en Marketing van het Rijksmuseum Twenthe, gaf vervolgens een presentatie over 'crowdfunding', een alternatieve manier om in tijden van krappere budgets toch mooie dingen te kunnen financieren. Het Rijksmuseum Twenthe heeft al jaren geen aankoopbudget. De collectie wordt op peil gehouden met bruiklenen, schenkingen en giften van fondsen. Dankzij financiële steun van de eigen achterban kon het schilderij 'Boommachtig landschap met rustende herder' van Thomas Gainsborough aan de collectie worden toegevoegd. Naast een goede band met de achterban

leverde deze actie het museum veel positieve publiciteit op. Gemma legde de nadruk op 2 dingen: je moet uitgaan van wat jij als instelling te bieden hebt (jouw inhoud, jouw project) en je moet duidelijk zien te krijgen wie er hart

hebben voor dat project. Die achterban moet vervolgens via de juiste kanalen bereikt zien te worden. Met een casus liet Gemma de zaal meedelen over de opzet en uitvoering van een crowdfunding-project: Hogeschool ArtEZ wil in de achterstandswijk Pathmos in Enschede 'El sistema' invoeren, een publiek gefinancierd jeugdorkest-model, oorspronkelijk afkomstig uit Venezuela. Hoe moet dit aangepakt worden? Voor alle aanwezigen was er een cadeautje: een gratis toegangsbewijs voor het Rijksmuseum Twenthe. Om het 'Boommachtig landschap' met eigen ogen te gaan bekijken! (De pdf van Gemma's presentatie is te vinden op de website van de NVMB)

Voor de lunch presenteerde bestuurslid **Ria Warmerdam** het nieuwe logo van de NVMB en de nieuwe opzet van de Nieuwsbrief.

Nieuwe Jas

- Redactioneel -

Zelden zag een nieuw jaar er voor de kunsten en de bibliotheken er zo onzeker uit. De consequenties van de in 2011 aangekondigde bezuinigingen zullen dit jaar in de praktijk van alledag hun uitwerking hebben. Budgetkortingen, gedwongen fusies en zelfs ontslagen staan op stapel. Natuurlijk stemmen deze vooruitzichten niet vrolijk, maar uit crisissituaties komen niet zelden mooie dingen voort. Als NVMB willen we vooral een positieve kijk blijven houden en de komende veranderingen aangrijpen voor nog meer samenwerking en nieuwe initiatieven. Dat een nieuw logo en de Nieuwsbrief in een fleurige jas de toon maar moge zetten.

Na de lunch volgden de muziekinhoudelijke lezingen. **Michel Khalifa**, **Jaïr Tchong** en **Jasper van Vugt** bespraken de recente ontwikkelingen in respectievelijk de hedendaagse klassieke muziek, de wereldmuziek en de popmuziek.

Michel Khalifa doceert muziekgeschiedenis aan het conservatorium van Amsterdam, schrijft Concerttoelichtingen en tijdschriftartikelen en verzorgt concertinleidingen. Hij besprak 5 belangrijke stromingen in de hedendaagse klassieke muziek

sinds 1945: serialisme, minimalisme, spectralisme, nieuwe spiritualiteit en postmodernisme, met hun belangrijkste muzikale kenmerken en componisten. Michel ziet toekomst voor 'hedendaagse klassieke muziek'. Door de globalisering zullen muzikale genres elkaar steeds meer beïnvloeden. Er zal vermenging plaatsvinden van klassieke muziek met populaire genres en naast de concertzaal zal ook de dance-club een podium gaan bieden aan klassieke muziek.

Jair Tchang is freelance journalist en projectleider wereldmuziek bij MCN. Hij vertelde over zijn reizen naar Afrika, over de muziek uit Mali, Ethiopië en de Westelijke Sahara en over de hedendaagse Nederlandse wereldmuziek-scene. Hij sloot af met een warm pleidooi voor MCN's 2^e Dag van de Wereldmuziek.

Jasper van Vugt, redacteur van OOR, had een andere aanpak. Van hem geen overzicht van recente ontwikkelingen in de popmuziek; hij voerde de zaal mee door de technische ontwikkelingen, die ervoor zullen zorgen dat de "taak van de muziekbibliothecaris groter wordt dan ooit". Door de ontwikkeling van internet en streaming audio is muziek altijd, voor iedereen en overal beschikbaar. Artiesten worden ondernemers: ze hebben geen platenmaatschappij meer nodig maar zetten hun muziek zelf op het internet. In deze nieuwe muzikale wereld is meer dan ooit behoefte aan informatie. De rol van de informatiemakelaar wordt steeds belangrijker. Informatieoverdracht via een recensie in OOR of aan de informatiebalie van de bibliotheek zal minder belangrijk worden. Belangrijk zijn kanalen als internet, Facebook, nicheclubs of via via. De muziekbibliothecaris 'nieuwe stijl' blijft op de hoogte via o.a. Spotify, Twitter, YouTube, platenzaken, reclametunes van bands en samenwerkingsverbanden van artiesten. Belangrijk is

vooral "er alert op te zijn dat het werkveld constant verandert!"

Na de lezingen gaf **Hanneke Kuiper** een rondleiding door de bibliotheek. De kartonnen informatiebalie op de muzikafdeling oogstte veel bewondering! Een borrel in restaurant La Place sloot de studiedag af.

Landelijke Digitale Bibliotheek

- Muziek in de media -

Staatssecretaris Halbe Zijlstra kondigde voor eind 2012 de komst van een landelijke digitale bibliotheek aan. De bedoeling is dat door bundeling van krachten de bibliotheekwereld goede licenties kunnen afsluiten voor het uitlenen van e-books. Naast positieve reacties op het plan zijn er ook grote bedenkingen. Zo spreekt Ap de Vries, directeur van de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) van een broekzak-vestzakconstructie. De Vries: 'Wij zijn blij dat de staatssecretaris samen met ons de verantwoordelijkheid wil nemen de bibliotheek toekomstbestendig te maken, maar er zit ook een "maar" aan, want de financiering ervan is eigenlijk een sigaar uit eigen doos. De staatssecretaris haalt dat geld namelijk uit het Gemeentefonds van het bedrag dat gebruikt wordt om op gemeentelijk niveau de bibliotheken te financieren.'

Enquête studie(mid)dagen

Na de studiemiddag afgelopen herfst, heeft de programmacommissie een enquête opgestuurd en op de website van de NVMB gezet.

- Els van Swol -
(Programmacommissie)

Hierop kwamen 17 reacties op binnen, waarvan 6 door collegae die aanwezig waren geweest bij de studiemiddag in de OBA en 11 die er niet waren.

Voor die tweede groep hadden wij op 't oog – want we wilden niet alleen graag weten waarom mensen niet aanwezig waren, maar vooral wat we er, als dit in ons vermogen ligt, aan zouden kunnen doen dat ze wel weer aanwezig zouden kunnen zijn.

In plaats van alle antwoorden op de vragen hier uit te punten (11 zeiden ja op vraag 1, 6 zeiden nee enz.), geven we liever de reacties en besluiten uit de laatste bestuursvergadering, 27 januari 2011, weer.

De belangrijkste betreffen de dag en maand waarin onze ALV/studiemiddag en studiedag worden gehouden.

Er is besloten niet op donderdag maar in 't vervolg op dinsdag bij elkaar te komen, en niet langer in mei maar april en i.p.v. november in oktober.

Tijdens de ALV zullen we ook (weer) tijd in gaan ruimen voor een rondje stand van zaken.

We hopen er in april al de vruchten van te kunnen plukken: dinsdag 24 april 2012, bij Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam (dat was ook één van de suggesties...)

IAML Montreal

De komende IAML-conferentie vindt plaats in Montreal in Canada van 22 tot 27 juli

De inschrijving wordt 15 februari geopend. Wie zich voor 15 februari meldt krijgt een vroegboekorting van 50 Canadese dollars, ruim 38 euro. De locatie van het conferentiecentrum, het sociale en culturele programma en alle verdere benodigde informatie is te vinden op de [website](http://website.montreal2012.info) [montreal2012.info](http://website.montreal2012.info). Ook heeft de organisatie een [Facebookpagina](#) geopend voor alle updates en leuke nieuwtjes. Het preliminary programme van alle lezingen en werkgroepen staat op de algemene [IAML](#)-website.

Tromsø, 70 noorderbreedte: een NVMB-lid binnen de poolcirkel

Mieke van Heijster (53) werkte de afgelopen jaren onder andere bij Co-darts in Rotterdam en het TIN in Amsterdam. Al heel lang wilde ze een tijdje in Noorwegen wonen, het land van haar dromen. Boven de poolcirkel was er een vacature voor een muziekbibliothecaris. En wat doe je dan? Dan ga je. Speciaal voor de nieuwsbrief schrijft Mieke over haar ervaringen.

In mijn donsjas sta ik buiten en speur verwachtingsvol de hemel af. Het noorderlicht is momenteel vrij actief en ik hoop natuurlijk op [een Joanna Lumley-ervaring](#). Een stijve nek krijg ik ervan. Dat verraadt de toerist nog in mij. Echte Tromsønaren kijken niet op of om bij een paar vage groene vegen, die veren pas op als er heldere groene sluiers door de nacht wuiven, of meerkleurige.

Tromsø

Tromsø ligt op een eiland in de fjord, als een enclave in de onmetelijke verlatenheid en ruigheid van de Noord-Noorse natuur. Het berglandschap werkt als een magneet op me, en niet alleen vanwege de nabijheid van de Noordpool. Ik heb de topografische kaarten klaarliggen, mijn benen jeuken, maar het kan nog niet, ik kan niet skiën. Tot eind april, begin mei kan er niet gewandeld worden in de bergen. Als de wieweerga moet ik op ski-les. Mijn collega's zijn het daarmee eens en vinden dat ik zo snel mogelijk ski's moet kopen zodat ik ook skiënd naar het werk kan.

Eind december arriveerde ik in Tromsø, Noorwegen, midden in de donkere tijd. Op 2 januari begon ik in mijn nieuwe baan als

(muziek)bibliothecaris aan de [Universiteit](#). Een deel van de tijd ben ik gestationeerd in de UB, afdeling kunst en humaniora, de andere dagen werk ik in de bibliotheek van het conservatorium, dat sinds 2009 deel uitmaakt van de universiteit.

Enerverende eerste weken. Land, klimaat, taal, nieuwe baan (eigenlijk 2), alles is anders.

Ik had in mijn sollicitatiegesprek weliswaar de omschakeling naar het Noors weten te maken, maar hele dagen zonder een woord Nederlands voelt cold turkey.

Gelukkig is een bibliotheek als instituut bekend terrein: kasten met boeken, kastopschriften, leestafels, eilanden met pc's, en natuurlijk heerlijk vertrouwde titelbeschrijvingen.

De collega's zijn alleraardigst en geduldig. Ze hebben niet de nare gewoonte om meteen op het Engels over te gaan als ik iets niet versta, ze herhalen het gewoon. En als ze in Tromsødialect praten wordt ik daar

even speciaal op gewezen, opdat ik dat ook maar gauw mag oppikken.

Samen

Opvallend is de verplichte tweetaligheid overall. Informatieborden in (semi)overheidsgebouwen zijn zowel in het Noors als Samisch. De meeste Samen spreken weliswaar ook gewoon Noors, dat is er wel

ingeramd in de lange geschiedenis van 'vernoorsing', maar net als in Friesland zou je het hier niet moeten wagen om uitsluitend informatieborden in de rijks-taal neer te zetten. Sinds de jaren '70 heeft zich een politieke kentering voltrokken ten opzichte van de Samische bevolking en is de Samische taal uit de verdrukking

gekomen. Ik ken de taal alleen van de muziek van [Mari Boine](#), de koningin van *joiks* (traditioneel Samische zang) in een moderne jas.

In de UB houd ik me hoofdzakelijk bezig met de organisatie van een groot saneringsproject van tijdschriften. Van alle tijdschriften die ook elektronisch aangekocht zijn (in licenties van Elsevier, ProQuest, JSTOR etc) worden ter aanvulling de elektronische archieven aangeschaft, en worden de gedrukte jaargangen gesaneerd. De Nationale Bibliotheek fungeert als depot

voor alle gedrukte media en bewaart volgens protocol exemplaren van ieder tijdschrift. In principe gaan de gesaneerde tijdschriften vanuit de UB Tromsø dus op transport, tenzij er overlap is. In dat geval komt de papiervernietiger er aan te pas.

Conservatorium

Voor mijn werk in de conservatoriumbibliotheek moet ik naar het andere eind van het eiland. Het is een klein conservatorium met slechts 125 à 150 studenten. In principe wordt er in alle instrumenten les gegeven, maar de vakgroepen zijn zeker niet ieder jaar opgevuld. Dit jaar zijn er geen hobo- en fagotstudenten, en is er maar een hoornstudent. De meer gangbare hoofdvakken als piano, viool en zang zijn wel altijd vertegenwoordigd. Gevolg van deze tamelijk onzekere bezetting is dat er maar weinig vaste aanstellingen zijn in het docentencorps. Voor de hoornstudent wordt bijv. elke tweede week de hoofdvakdocent uit Oslo ingevlogen.

Gewend als ik ben aan een conservatorium waar een volledig symfonieorkest in Wagnerbezetting gerekruteerd kan worden, en waar je constant over de hele breedte aan collectievorming kunt doen, moet ik nu de omschakeling maken naar een praktijk waar dat noodzakelijk-

kerwijs meer is afgestemd op zeg maar de

Typisch Noors

Breien In Noorwegen wordt gebreid: zelfs in de supermarkt liggen de schapen vol wol en is er een enorm assortiment aan breinaalden. Wil je ook Noors breien, leen dan in de OB *Kerstballen breien* van Arne en Carlos. Dit boek van twee gezellig breiende mannen was een enorme decemberhype, ook in Nederland. Als je nu begint met breien zijn de ballen tegen de volgende kerst wel klaar.

Wijn Iedere vrijdagmiddag wordt het werk een paar minuten stilgelegd voor de wijnloterij. Ik dacht even dat het alleen in onze bibliotheek zo was, maar het schijnt een nationale happening te zijn. Kans op een slobberwijnkje van omgerekend een kleine €12,50 de fles of een iets beschaafdere wijn van rond de €20,-. Daar wil je best een lot van €1,25 voor inzetten.

Schoenen Overal schoenen in de kasten van mijn collega's. Mijn chef in de UB spant de kroon en heeft ofwel haar hele schoenenpark naar het werk verhuist of heeft een megaverzameling à la Imelda Marcos. Minstens 15 paar schoenen tel ik. Reden voor deze op het eerste oog eigenaardige gewoonte is dat je met je fijne damesschoenen niet over straat kunt bij sneeuw en ijs. De buitenschoenen zijn noodzakelijkerwijs van het sportieve type met flinke reliëfzool.

Keien Presse papiers worden in Noorwegen denk ik niet verkocht. Al mijn collega's hebben bergkeien op het bureau liggen, en weten meestal ook nog te vertellen van welke berg ze die meegenomen hebben.

waan van het jaar. Binnenkort zullen bijv. vele dure Noorse kronen gespendeerd worden aan Russische vocale muziek en wereldmuziek akoestisch gitaar. Desondanks is er een mooie en brede basiscollectie opgebouwd. Mijn chef ziet voor mij nu een schone taak weggelegd om de hiaten op te sporen zodat we te allen tijde voorbereid zijn op de komst van welke muziekstudent en -docent dan ook. Natuurlijk helpt het dat we ook over online bladmuziek kunnen beschikken: Petrucci (kosteloos) en de Classical Scores Library van Alexander Street Press, maar ook deze bronnen bieden geen doorsnee. De eerste handelt alleen in rechtenvrij materiaal en in de tweede zijn niet alle uitgevers vertegenwoordigd, wel Boosey & Hawkes, maar geen Sikorski, m.a.w. wel Glinka maar geen Shostakovich om maar wat te noemen.

Nu, een maand later, begin ik aardig op stoom te raken in mijn werk en voel ik me langzaam indalen in het Tromsøse leven. Ik ben al toe aan het tweede festival hier, na het Internationaal Filmfestival geeft nu het Nordlysfestival (Noorderlichtfestival voor muziek) een shot energie aan het culturele

leven in de stad. De donkere tijd is voorbij. De zon komt weer op en schuift een uur of wat over de horizon om vervolgens weer onder te gaan, een intens roze lucht achterlatend.

Het gaat nu snel met het lengen van de dagen, de hele cyclus verloopt tenslotte in rap tempo van donkere tijd naar middernachtzon. Ik ga het allemaal meemaken.

Caro Emerald zesvoudig platina

- Muziek in de media -

Deleted scenes from the cutting room floor leverde de Nederlandse zangeres Caro Emerald onlangs voor de zesde keer een platina plaat op. In Nederland meer dan 300.000 exemplaren verkocht. In Groot-Brittannië en Duitsland zijn de verkopen ook extreem hoog. In totaal verkocht dit pan-Europese succes al een miljoen exemplaren. Een unieke prestatie voor een Nederlands debuutalbum.

Muziekonderwijs op basisscholen in de verdrukking

- Muziek in de media -

Nog maar één op de vijf basisscholen heeft een professionele muziekdocent in dienst. Op de meeste scholen doen onderwijzers de muziek erbij, ook als ze zich daar niet gekwalificeerd voor voelen. Kunstfactor, het landelijk instituut voor amateurkunst, weet dat het niet goed gaat met muziek in het basisonderwijs. De overheid zet in op taal en rekenen, maar muziekles is ook heel belangrijk voor de ontwikkeling van een kind: concentratie, geduld en multitasking worden bevorderd door muziekbeoefening. Het ontbreekt de scholen niet aan wil, maar aan geld. 'Stimuleringsprojecten die her en der worden ontwikkeld zijn aardig, maar wat nodig is, is continuïteit', zegt onderwijscoördinator Rini Sonnemans

De muziekbibliothecaris 2.0: De streamende, twitterende muziekmakelaar

Met toestemming overgenomen uit *Bibliotheekblad*, nr 14 / 2011, p. 15-17.

De fysieke collecties cd's en bladmuziek verdwijnen beetje bij beetje uit de bibliotheek. Is dat verstandig of niet meer dan logisch? En wat kun je als bibliotheek dan nog met muziek doen? Wat is de rol van de bibliotheek als gebouw in een wereld waar alle muziek uit de cloud te plukken is?

- Ria Warmerdam -

Het zijn de vragen die alle muziekmedewerkers in openbare bibliotheken zich stellen. De gedigitaliseerde samenleving en het bestaansrecht van de bibliotheek in het algemeen zijn factoren waardoor men gedwongen wordt het domein muziek in de bibliotheek opnieuw uit te vinden. Op de IAML-conferentie (de internationale conferentie voor muziekbibliotheken), deze zomer in Dublin, bleken er genoeg goede ideeën te circuleren. En ook in Nederland is er volop discussie en inspiratie. Streamen is de toekomst. Je zelf, je muziekkennis en de bibliotheek presenteren op internet een voorwaarde.

Audio

In huis of in de cloud

Hoewel iedereen om het hardste roept dat de cd als fysieke drager van muziek verouderd is, worden er bij Centrale Discotheek Rotterdam (CDR) nog steeds 300 nieuwe titels per week aan de collectie toegevoegd. 'Nog steeds substantieel' zegt Margreet Teunissen, directeur van de CDR. 'Ik constateer wel terugloop in de uitleen in Rotterdam zelf, maar niet via *Leendirect* in

het land. Ik verwacht ook niet dat deze dienst spoedig zal verdwijnen, al neemt het totale volume wel gestaag af'.

'De teruglopende leencijfers zouden anders doen vermoeden, maar niet eerder luisterden mensen zoveel naar muziek' vertelt Jeroen de Boer (Bibliotheek Leeuwarden).

'De beschikbaarheid van muziek op internet, zowel gratis als betaald, faciliteert meer dan ooit, de mogelijkheid om te luisteren en te delen. Dat gegeven is positief, maar vraagt om herpositionering van de rol van de bibliotheek. Waar het in het verleden ging om het aanbieden van fysieke items, ligt de toekomst in het aanbieden van toegang tot digitale content. De rol van de muziekbibliothecaris als gids en curator zal hierbij toenemen, omdat het aanbod veel groter is, dan een bibliotheek in fysieke vorm ooit kan collectioneren.'

Het is wel een paradoxale ontwikkeling. Steeds meer kan thuis en onderweg worden opgeroepen en beluisterd. Mogelijkheden om anderen te tippen (delen) of getipt te worden verbreden de muzikale horizon sneller en beter dan zelf een rij cd-doosjes in een fysieke collectie door te nemen. De muzieksites als *Grooveshark* en *Spotify* (databases met heel veel streaming audio) en 22 *tracks* (uitgelezen playlists van nieuwe muziek in uiteenlopende genres, samengesteld door professionals) varen daar wel bij. Toch kan een bibliothecaris in een gebouw, waar je heen kunt, nog van alles bijdragen.

Pieter Goossen van Bibliotheek Arnhem ziet ondertussen met lede ogen dat het management heeft besloten de cd-collectie niet mee te nemen naar het nieuwe gebouw. 'We zijn al van een grote collectie

naar een canon teruggegaan. Door nu de cd's geheel af te stoten, stoot je ook de mensen af die niet zo digitaal ingesteld zijn. Een digitaal alternatief voor de cd-collectie is er in Arnhem nog niet. Dat is trouwens typisch iets wat landelijk ontwikkeld zou moeten worden.'

Titelverrijking

Bib.fm van bibliotheek Lanaken (België) is al een eind op weg. Een website waar de hele collectie gestreamd is. Binnen de bibliotheek zijn de nummers in z'n geheel te beluisteren, buiten de bibliotheek tien uur per maand (wanneer ingelogd als bibliotheeklid). Samples van 30 seconden zijn altijd oproepbaar. De collectie wordt in samenhang getoond met hoesafbeeldingen, beschikbare uitvoeringen, informatie over de artiest, tips voor vergelijkbare muziek, oproepbare, zelf samengestelde playlists, recensies, social media buttons en natuurlijk ook de fysieke locatie waar het object gehaald of gereserveerd kan worden. Een belangrijke meerwaarde van de bibliotheek die online aanbiedt is de titelverrijking. Een niet op verkoop gerichte, min of meer representatieve verzameling informatie uit verschillende bronnen in gestructureerde, ruisarme vorm. Veel diensten met streaming muziek blinken bijvoorbeeld niet uit in geüniformeerde trackinformatie. Zeker al het gaat om klassieke cd's. Informatie over componisten, uitvoerders en de titel van het werk zijn vaak willekeurig en gebrekkig. Bovendien heeft klassieke muziek als complicatie dat één werk vaak over meerder tracks is verdeeld met alle titelbeschrijfsproblemen van dien. Binnen IAML zijn er al stemmen opgegaan om als titelbeschrijfsprofessionals samenwerking te zoeken met bijvoorbeeld *CDDB*

(Gracenote) die de titelinformatie verspreidt.

Jeroen de Boer ziet voor de bibliotheekwereld *Pitchify.com* als voorbeeld. Hierin wordt een collectie met positief gerecenseerde albums gekoppeld aan *Spotify*. Eén klik is voldoende om van de informatie naar de streaming audio te gaan. De Boer maakte zich van meet af aan sterk voor een samenwerkingsverband tussen Spotify en de bibliotheek. Mede hierdoor zijn er onlangs met onder andere bibliotheek.nl, Innovatielab Deventer en de CDR al kennismakingsgesprekken geweest met deze meest geprofileerde aanbieder van streaming-audio.

Gratis Bach

- Muziek in de media -

De organist James Kibbie heeft alle orgelwerken van Bach tussen 2007 en 2009 ingespeeld op barokke kerkorgels in Duitsland. Omdat de organist zijn interpretatie van de rechtenvrije werken beschikbaar stelt is er geen sprake van illegaliteit. De 270 werken zijn ingedeeld op vorm (preludes & fuga's, trionsonates, korallen etc), maar er kan ook gezocht worden op een specifiek werk.

www.blockmrecords/bach

Gidsen en delen

De CDR zelf speelt ook in op het veranderende luistergedrag. Margreet Teunissen: 'De locatie functioneert als een ontmoetingscentrum, luisterplek of studieplaats. De gidsfunctie van het personeel en de website (*Muziekweb*) zijn belangrijker geworden en zullen steeds belangrijker worden. Context bieden is de meerwaarde van een bibliotheek. Alle cd's zullen dan ook in de zomer van 2011 naar het magazijn verhuizen om die andere functies meer ruimte te bieden. De bezoekersruimte wordt volledig digitaal. Sommige klanten vinden dit geen fijne ontwikkeling, maar het is vooral een kwestie van wennen.'

In bibliotheek Amsterdam zijn er in met *You are the music* twee experimenten gedaan die een voorschot nemen op de inrichting van zo'n digitale ruimte waar muziek ontdekt kan worden. Opus 4 (TU-project van Mendel Broekhuijsen) is een tablet waarop songs zijn gerangschikt op stemmingen. Bedoeld om intuïtief de grenzen van je muzieksmaak op te zoeken. SoundClouds (Studio Watt) is een concept waarbij passanten met een koptelefoon op, mee kunnen luisteren naar de muziek die een andere bezoeker beluistert bij het mobiele SoundCloud-meubel (waar alle benodigde elektronica in verwerkt is). Een praatje aanknopen bij een interessante track is dan wel heel laagdrempelig, zo is het idee.

Van het bibliotheekpersoneel zal meer muzikale en digitale kennis verwacht worden. Mede daarom is er nu onder de vlag van de Nederlandse vereniging van muziekbibliotheken het initiatief genomen om een *Muziekdingen* te ontwikkelen, analoog aan, en in samenwerking met de *23 Dingen* van Rob Coers. Onderwerpen die aan de orde komen zijn: luisteren, delen, aanbevelen, apps, remix/mashup en zoeken.

Bladmuziek

Fysiek

Bladmuziekcollecties in de openbare bibliotheek worden vaak als een blok aan het been ervaren: Kasten vol saai ruggen, lage uitleencijfers en lang niet iedere bibliotheekmedewerker kan er zijn weg in vinden. Pieter Goossen (Bibliotheek Arnhem): 'Je moet steeds blijven uitleggen dat bladmuziekstatistieken niet op dezelfde manier beoordeeld kunnen worden als die van boeken of andere media.' Van een stuk muziek zijn nu eenmaal verschillende verschijningsvormen. Neem de Mattheus. Je hebt partituur voor dirigent, een piano-uittreksel voor het koor en partijen voor de orkestleden. Als je *Adele 21* wilt aanschaffen heb je de keuze uit een songbook voor piano of gitaar, een vereenvoudigde versie en meespeelcd's voor viool, fluit en saxofoon bijvoorbeeld. Als je saxofoon speelt heb je nu eenmaal niks aan het songbook voor zang en piano. De vraag naar bepaalde muziek wordt dus over meerdere titels verdeeld. Bovendien wordt er veel bladmuziek in de bibliotheek geraadpleegd (lees gekopieerd) zonder dat daar een uitlening tegenover staat. Toch heeft de directie van bibliotheek Arnhem besloten met de verhuizing naar het nieuwe gebouw maar 8000 van de 16000 banden mee te nemen.

Online

Weliswaar is er online een groot aanbod van legale en illegale bladmuziek, maar in het dagelijks gebruik blijkt een fysieke uitgave nog steeds de voorkeur te hebben, zo ervaren veel bibliothecarissen. Bovendien is het aanbod op internet, mede door de rechtenkwesties enorm versplinterd. Cora Mulder (Bibliotheek Rotterdam): 'Er is in principe veel gratis te vinden, maar vooral wat klassieke muziek betreft niet altijd de edities die je zoekt. Het is meestal oud,

rechtenvrij materiaal.' Samen met het Innovatielab Deventer werkt Jeroen de Boer aan een widget voor bladmuziek in het publieke domein. *Petrucci* is een omvangrijk (100.000 partituren) en bekend voorbeeld. De bedoeling is om één zoekvenster te ontwikkelen die meerdere van dergelijke databases doorzoekt en deze tevens te laten aansluiten op de Open Index waaraan Bibliotheek.nl werkt.

Een ander prikkelend concept is een mondiale database van gedigitaliseerde bladmuziek uit alle bibliotheken die willen aanhaken. Het initiatief komt uit de gelederen van IAML. Het grote voordeel is dat het netwerk van muziekbibliotheken al bestaat, dat vele bibliothecarissen elkaar persoonlijk kennen en het overleg dus laagdrempelig is. Men denkt aan een eenvoudige database met een geüniformeerde werkenlijst waarachter met links verwezen wordt naar de site en de catalogus van de bibliotheek die het digitaliseerde werk al online heeft staan. Een eenvoudig doeltreffend idee, maar ook hier zullen rechtenkwesties het grootste struikelblok vormen. Een alternatieve optie is het zoeken van een samenwerking met *Europeana*, de portalsite van Europese bibliotheken, musea en archieven.

Voor het promoten van de bladmuziek kun je dichterbij huis ook naar oplossingen zoeken. 'uit recent onderzoek van *Markteffect* voor de plusbibliotheken bleek dat een deel van de leden en 38% van de niet-leden van de bibliotheek niet eens weet dat je voor bladmuziek bij de bibliotheek terecht kunt, meldt John Valk (Bibliotheek Rotterdam). 'Daar valt dus nog wel wat pr te verrichten, zowel in de fysieke zin als op internet.' Zelf gaat hij bijvoorbeeld actief op zoek naar bladmuziekvragen die op Twitter circuleren. In zijn antwoorden laat

EMI verdwijnt Google Music Store verschijnt

- Muziek in de media -

Een van de vier majors in de muziekindustrie, EMI, wordt opgeknipt en verkocht aan concurrenten Universal en Sony. Met Warner vormen zijn de laatste grote drie platenmaatschappijen. De distributie verschuift steeds meer naar internet en daar wordt nu de slag om de betalende consument geslagen. Google Music Store wil de concurrentie met iTunes aan. iTunes verdient erg goed aan de muziekverkoop, 30 cent van iedere euro is voor Apple. Google heeft een belangrijk voordeel op iTunes: een liedje googlen leidt nu vaak tot illegale bestanden. Daar verdient een label niets aan. Als Google eerst naar de eigen winkel verwijst, wordt het piraterijprobleem van de platenmaatschappijen ook aangepakt.

hij dan de bibliotheek een rol spelen door bijvoorbeeld op *Zoek en Boek* te wijzen of een link naar een bibliotheekcatalogus mee te sturen. Het door hem ontwikkelde *muziekmaken.web-log.nl*, met allerhande informatie over digitale bronnen voor bladmuziek, bladmuziek op tablets, zelf begeleidingen maken en een opgave van de beste muzieklessen op YouTube etc ,

bleek een gat in de markt. Het zou goed zijn zo iets landelijk verder te ontwikkelen.

Lokaal muziekcentrum

Een andere mogelijkheid om de functie van bemiddelaar uit te bouwen is de ontsluiting van het lokale muziekleven. Dit kan op velerlei manieren. Bibliotheek Rotterdam bijvoorbeeld inventariseerde de websites die iets met actieve muziekbeoefening in de regio te maken hadden. Het leverde 300 links op. Alle muziekscholen, docenten, koren etc. zijn via hun site gewezen op de diensten die de bibliotheek kan leveren. Daarnaast werd gevraagd een link naar de catalogus van de bibliotheek te plaatsen. In Queensland, Australië, is men begonnen met het presenteren van de lokale muziek op Google maps. Achter de markeringen op de kaart bevinden zich scans van bladmuziek en streaming-audio van liedjes en muziek met een lokale connotatie (titel, tekst, leven en werk van componist).

Wat in bibliotheek Eindhoven al eerder tot stand kwam (een cd-collectie van regionale artiesten) is in het Franse Straatsburg tot een belangrijke functie ontwikkeld. Er wordt door de bibliotheek actief geacquireerd (cd's maar ook mp3-bestanden) en er worden vele concerten in de bibliotheek gegeven om de muziek te promoten. Dit heeft voor een grotere bekendheid van zowel de artiesten als de bibliotheek gezorgd.

Margreet Teunissen: 'De bibliotheken bieden een legaal alternatief voor het laagdrempelig kunnen beschikken over informatie, boeken en muziek. Het kan niet genoeg benadrukt worden dat dit een groot goed is, een goed voorbeeld geeft én een publieke taak is!

Wijzer

Aankondingen van cursussen en studiebijeenkomsten

Focus op Turkije: dance, jazz en wereldmuziek (MCN Muziekcafé)

D 14 februari

L MCN

T 15:00 - 17:00 uur

Turkije is volop in beweging, Istanbul bijna de hipste stad van Europa én in 2012 vieren Nederland en Turkije 400 jaar diplomatieke betrekkingen. Hoe zit het met de muziekscene in dat land?

Componisten anno 2013 (MCN Muziekcafé)

D 16 maart

L MCN

T 15:00 - 17:00 uur

Voor componisten van hedendaags-klassieke muziek verandert er nogal wat: ensembles, solisten, orkesten gaan anders werken. Maar ook de uitgeverijen en fondsen gaan veranderen. Wat zijn de gevolgen voor componisten? Hoe kan je de zaken anno 2013 aanpakken

Muziek voor kinderen <11 (MCN Muziekcafé)

D 29 maart

L MCN

T 15:00 - 17:00 uur

Heb je een goede muziekproductie voor kinderen onder de 11 jaar gemaakt, dan wil je die natuurlijk ook uitvoeren. Waar kan dat anno 2012? Welke instanties, organisaties en mensen kunnen je verder helpen? Ook is de marketing voor kinderen heel iets anders dan volwassenenmarketing. Vanmiddag een paar nuttige inzichten en concrete tips.

Opera, wat nu?! (MCN Muziekcafé)

D 18 april

L MCN

T 15:00 - 17:00 uur

De Nederlandse opera staat wereldwijd in hoog aanzien, Eva-Maria Westbroek, Christianne Stotijn en anderen hebben internationaal groot succes. Maar vanaf 2013 moeten 2 van de 3 operahuizen in Nederland zeer fors inkrimpen. Hoe ziet de toekomst er uit? Met vertegenwoordigers van de grote én klein kameroperahuizen.

NVMB ALV en Studiemiddag

D 24 april

L UvA Bijzondere collecties

T 10:00 - 17:00 uur

ALV

Tijdens de ALV vindt o.a. de verkiezing van drie nieuwe bestuursleden plaats. Daarover volgt nog nader bericht.

Thema studiemiddag

In dit kader van digitalisering is de NVMB in gesprek met de Stichting PICA en de Plusbibliotheken om een subsidie aanvraag naar metadatering en digitalisering van bladmuziek voor te bereiden.

De **studiemiddag** vormt een logische opstap daartoe en is ook bedoeld om de gedachten in dit opzicht te scherpen. Eén van de sprekers zal Johan Stapel zijn. Hij is Informatiemanager / Senior adviseur Digitale infrastructuur en diensten bij de Stichting Bibliotheek.nl en lid van de advieswerkgroep GII van het Consortium Gemeenschappelijke Informatie Infrastructuur.

Doelgroep ouderen: nieuwe ideeën en promotietips (MCN Muziekcafé)

D 22 mei

L MCN

T 14:30 - 17:00 uur

Ouderen gaan graag en vaak naar concerten. Vooral klassiek en jazz. Maar heel veel gaan toch niet. En ook poppodia missen soms deze draagkrachtige doelgroep. Hoe bereik je het beste de oude doelgroep? Ouderwetse off-line marketing?

Auteursrecht, de basis en nieuwe ontwikkelingen (MCN Muziekcafé)

D 12 juni

L MCN

T 14:00 - 17:00 uur

Toegang € 25,-.

Meepraten over hoe het zit met auteursrecht? Dan moet je wel de basis kennen. Vanmiddag wordt die uitgelegd. Maar ook meer over de veranderingen wegens internet. En over hoe Buma/Stemra werkt.

Voor alle MCN Muziekcafés geldt: meer informatie en aanmelden via de website van [MCN](#)

Wie voor wat

De kern van de NVMB bestaat uit 61 institutionele leden. Al deze organisaties herbergen muziekcollecties, kennis en kunde op hun eigen terrein. Daar kunnen alle leden van profiteren, maar weten we eigenlijk wel wat we waar kunnen halen? In Wie voor wat deze keer een portret van: **Han Peters, titelbeschrijver bladmuziek bij **NBD Bibliion**.**

Wie

Ik ben Han Peters. Al bijna 35 jaar werkzaam (en al bijna met pensioen) bij NBD Bibliion, voorheen Bibliion, voorheen NBLC. NBD Bibliion is de organisatie en het bedrijf dat met name openbare bibliotheken voorziet van informatie over nieuwe bibliotheekproducten en daarnaast die producten kant en klaar ingewerkt aflevert. Veel daarover is na te lezen op de website <http://www.nbdbibliion.nl/>. Tot een actief

lidmaatschap van de NVMB is het in mijn geval nooit gekomen, maar (oud-)collega's van me zijn wel degelijk lid.

Organisatie

NBD Bibliion is een enigszins ongewoon bedrijf, in die zin dat in ons bestuur de uitgevers- en boekhandelswereld vertegenwoordigd zijn en dat we als bedrijf geen winstoogmerk hebben.

In dit bedrijf is een afdeling Bibliografie, waarin van alle aangeboden bibliotheekproducten wekelijks titelbeschrijvingen worden gemaakt en ingevoerd in het landelijke netwerk van OCLC. In een samenwerkingsverband met Biblioservice Gelderland is er zo ook een tweewekelijkse aanbieding van circa 80 bladmuziekuitgaven, geselecteerd en van recensies voorzien door redacteur Ria Warmerdam samen met de Gelderse redacteurs, en worden deze uitgaven vervolgens gecatalogiseerd door Walter Ywema wywa@nbdbibliion.nl (die mijn bladmuziektaken straks gaat overnemen), Franklin Bobadilla en mijzelf. Bij de invoer van titelbeschrijvingen hanteren de bibliografen zo consequent mogelijk de Fobid-richtlijnen alsmede de OCLC-Pica regelset. Geen enkel regelwerk kan voorzien in alle denkbare situaties en zo moet er toch nog vaak geïmproviseerd of gekozen worden bij nogal afwijkende uitgaven. 'Catalografische condities' noemen we al die uitmonsteringen van muziekuitgaven, die per land behoorlijk kunnen verschillen en ons regelmatig voor verrassingen plaatsen. Enerzijds streven we naar uniformiteit, bijvoorbeeld bij het maken van uniforme titels (een belangrijke zoekingang), anderzijds verplaatsen we ons in de bibliotheekgebruiker bij onze keuze wat en hoe we iets in een titelbeschrijving vermelden. Soms is er ook overleg met een andere bibliotheekinstelling die titelbeschrijvingen invoert in OCLC.

Het aanbieden en catalogiseren van muzikale geluidsdragers en beeldmateriaal wordt al geruime tijd uitbesteed aan de Centrale Discotheek Rotterdam.

Collecties en diensten

Op de afdelingen Redactie en Bibliografie komen dus alle nieuwe bibliotheekmaterialen voorbij en is een deel van de redacteurs en bibliografen belast met de musicalia. Er is een constante aanvoer van producten die liefst zo snel mogelijk verwerkt moeten worden. De uitdaging daarbij is om de kwaliteit onder geen beding te laten lijden onder de kwantiteit van het werk.

Doelgroepen

Onze doelgroep bestaat in de eerste plaats uit bibliotheken, waarvan het zwaartepunt van oudsher bij de openbare bibliotheken ligt. Maar ook instituutbibliotheken en particulieren horen tot de klantenkring en de Vlaamse bibliotheken weten ons ook al jarenlang goed te vinden. En we kijken verder over de grenzen. Ook worden er op het gebied van informatievoorziening zaken gedaan met firma's als Bol.com en Bruna.

Van welke collectie-onderdelen of diensten wordt het meest gebruik gemaakt

Al decennia lang is NBD Bibliion de leverancier van aanschafinformatieteksten van alle bibliotheekmaterialen (een enkele keer uitbesteed aan of in samenwerking met een andere instelling), alsmede het bedrijf dat de boeken e.d. uitleenklaar bij de bibliotheken thuisbezorgt. Dat vormt het hoofdbestanddeel van ons werk. In de loop der jaren zijn daar steeds nieuwere producten bijgekomen voor verschillende doeleinden, niet in de laatste plaats voor acties, vieringen en public relations.

Wat kan NBD Bibliion voor NVMB-leden betekenen.

NBD Bibliion weet goed wat er leeft in de laagdrempelige wereld van de openbare bibliotheken, houdt als het ware de "vinger aan de pols". Er is een goed overzicht van wat zich in het land afspeelt en er is inzicht in trends. Zo kan NBD Bibliion, maar ook een organisatie als de Vereniging Openbare Bibliotheken voor nuttige actuele informatie zorgen, zoals dat bijvoorbeeld ook via de periodiek Bibliotheekblad gebeurt.

Wat is je favoriete item uit de collectie

We hebben geen collecties, maar alles komt hier voorbij om voor bibliotheken te bewerken en daarna verdwijnt het ook snel weer. En regelmatig gaat je hart sneller kloppen, bij het zien van bijvoorbeeld een kooruitgave met liedjes van Werner Richard Heymann, die veel componeerde voor de vooroorlogse Comedian Harmonists uit Duitsland, of van een uitgave voor blokfluitkwartet van prachtige werken van de barokcomponisten Salomone Rossi en Sigismondo d'India.

Wat doe je aan actieve en/of passieve muziekbeoefening

Ik ben als koorzanger een echte alleseter, van close harmony tot oude en klassieke muziek. Daarom zing ik in een (close harmony) vocal group, een kamerkoor voor oude muziek en in een dubbelkwartet.

Ben je een koper, leener of downloader van bladmuziek of cd's.

Ik koop soms bladmuziek en leen graag bladmuziek uit de bibliotheek, waar ik ook wel cd's leen. De OB Den Haag heeft een omvangrijke collectie. Downloaden doe ik weinig.

Op welke websites kom je graag

Het internetgebruik beperk ik grotendeels tot Youtube en voor rechtenvrije bladmuziek en midi-files kom ik vaak op CPDL.org terecht.

Wat is je meest recente muzikale ontdekking

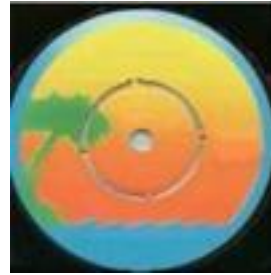
Heel simpel: op de publieke omroep was enkele maanden wekelijks het programma 'Ali B op volle toeren' te zien. Rapper Ali B, die met een rap-partner op bezoek gaat bij een hem volslagen onbekende oudere Nederlandse artiest (Imca Marina, Rob de Nijs etc.). Beide partijen wisselen een eigen hitsong uit, bewerken die van de ander in eigen stijl en voeren ze een week later voor elkaar uit. Bijzondere ervaringsmomenten

nbd biblion

NBD Biblion
Veursestraatweg 280
2265 CL Leidschendam

T 070 337 7733
W www.nbdbiblion.nl
E hpeters@nbdbiblion.nl

Onbewoond eiland (20) *De favoriete muziek van... Els van Swol*

De redactie vraagt iemand uit de muziekbibliotheekgemeenschap naar een lijstje van zijn of haar favoriete cd's die niet mogen ontbreken in de bagage bij een verbanning naar een onbewoond eiland. Dit keer Els van Swol, secretaris en lid van de programmacommissie van de NVMB.

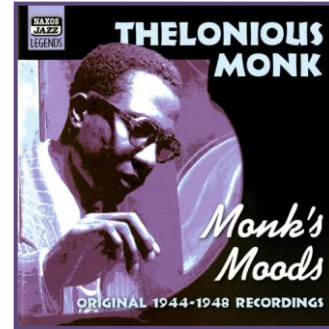
Marleen Rensen, universitair docent Moderne Europese Letterkunde aan de UvA, hield op 20 september 2010 in Spui25 een pleidooi voor 'het' moment waarop het kwartje valt, waarin ratio en gevoel samenvallen. Dit leek mij een mooie rode draad voor deze bijdrage: de momenten waarop ik door bepaalde muziek werd gegrepen. Op een rijtje gezet, geven ze tezamen mijn muziekkus van dit moment (!) weer. Een keus waarmee ik mijn verbanning op het onbewoonde eiland – hoe toepasselijk, na mijn afscheid als secretaris van de NVMB! – wel doorkom. Spotify, YouTube enz. beleefd aanbevolen.

Bert Kaempfert: *Living it up*. Op: 'The Singles' (BR Music BS 8143-2)

Om te beginnen ga ik terug tot ik zo'n 10 jaar was. Mijn ouders hadden zojuist een tv gekocht en ik was gek op de Belgische kinderserie *Kapitein Zeppos*. Waar het over ging, weet ik niet meer. Maar de muziek zal ik nooit vergeten: Bert Kaempfer's *Living it up*. Het Zeppos Café om de hoek bij MCN draait het nummer nog elke avond tegen sluitingstijd.

Thelonious Monk: 'Monk's Moods' (Naxos 8.120588)

Zo'n beetje in dezelfde tijd zond de Nederlandse tv een programma uit over Thelonious Monk. Het was voor het eerst dat mijn ouders mij als kind alleen, zonder oppas, thuis lieten. Ik zat op de bank, aan de buis gekluisterd, m'n beentjes boven de grond bunge-lend. Ik ben nog steeds gek op Monk; zo'n nummer als *Monk's Mood* is en blijft toch weergaloos?

Georg Ph.

Telemann: *Du aber, Daniel, gehe hin*. Op: 'Trauer-Actus' (Harmonia Mundi HMC 901768)

Iets ouder was ik, toen ik in 1969 in één van de radioprogramma's van Frits Mehr-tens de cantate *Du aber, Daniel, gehe hin* van Georg Ph. Telemann hoorde. In een uitvoering door onder anderen Elly Ame-ling. Het moment staat me nog bij. De volgende dag toog ik met mijn moeder naar Broekmans & Van Poppel om de lp te kopen. Inmiddels heb ik er ook een cd op-name van, o.l.v. Konrad Junghänel. Overigens luisterde ik al even fanatiek naar een programma van Bernard van Beurden over 20^e eeuwse muziek. Hij legde een keer mooi de *Cantate de Noël* van Honegger uit.

Carl Nielsen: *Complete symfonieën* (Chandos CHAN 7094(3))

Francis Poulenc: *Hobosonate*, Op: 'Han de Vries, oboe' (Astoria 90004/5)

Tijdens een vakantie belandde ik in de buurt van de Mont Blanc tunnel. Op een markt. Daar schalde een Frans chanson overheen. Ik heb nooit kunnen achterhalen welk (al vermoed ik door de stijl dat het (uit de omgeving) van Juliette Gréco was), maar mijn liefde voor het chanson is op dat moment geboren en nog steeds even levend als toen.

Tijdens een latere vakantie, in Kopenhagen, is een andere, niet aflatende liefde ontstaan: voor de muziek van Carl Nielsen, tussen extase en ingetogenheid. Net als de muziek van Poulenc en Sjostakovitsj trouwens. En klezmermuziek. En ...

Wolfgang Amadeus Mozart: *Gran Partita* (Harmonia Mundi HMX 2981570)

Een stapje verder in de tijd. In het Amsterdamse Concertgebouw treedt een oude, grijze dame op: Annie Fischer in het 25^e pianoconcert van Mozart met het Radio Kamerorkest o.l.v. Paul Hupperts. Die memorabele uitvoering was 'als hat die Himmel die Erde still geküsst' (Von Eichendorff), zeker het onvergetelijke moment waarop de pianiste inzette.

Voor Mozart heb ik altijd een zwak gehad. Op indrukwekkende momenten begeleidt zijn muziek leven en dood. Zoals in het laatste geval bij de herdenking van Joop den Uyl in de Amsterdamse

Nieuwe Kerk, waar het onvolprezen Nederlands Blazers Ensemble het Adagio uit de *Gran Partita* speelt, met die 'zingende' hobo – het instrument dat ik tot voor kort heb bespeeld. De opname die ik meeneem is o.l.v. Ph. Herreweghe.

Georg Böhm: Vater unser im Himmelreich. Op: 'Sparkling Baroque' (Inter-sound 1011)

Joh. Adam Reincken: Fuga in g kl.t. Op: 'North German Organ Music' (Sony Music 53371)

Zo'n jaar of zeven ben ik als muziekmedewerker verbonden geweest aan de *Leeuwarder Courant*. Pas terug in mijn geboorteplaats Mookum wisten musici mij nog steeds te vinden. Zoals Jos van der Kooy die een ontdekking had gedaan, mij de primeur gunde en het stuk

voor mij alleen voorspeelde in de St. Bavo in Haarlem; 'heilige grond' want hier hoorde ik mijn eerste orgelconcert en maakte kennis met zoiets ongelooflijk fraais als de *Suite du deuxième ton* van Louis-Nic. Clérambault.

En passant wees Van der Kooy op zijn cd *Sparkling Baroque*. Daarop staat het koraalvoorspel 'Vater unser im Himmelreich' van Georg Böhm. De eerste kennismaking leverde een moment op alsof ik 'Senkrecht von Oben' (Karl Barth) was getroffen. Een beetje vergelijkbaar met de Fuga in g kl.t. van Joh. Adam Reincken. Ik hoorde het voor het eerst in de Nieuwe Kerk in Amsterdam, en kocht er later de cd opname van Gustav Leonhardt van. De man die ik in Leeuwarden op klavecimbel met Itali-

aanse vroegbarokke muziek eens echt uit z'n dak heb horen gaan; onvergetelijk!

Wolfgang Rihm: Sotto voce (Kairos 0012952)

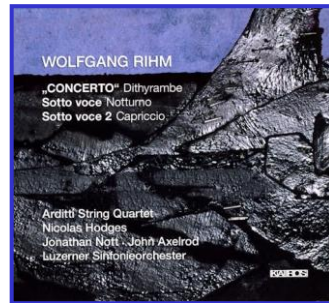
Op de tv gezien (en opgenomen): *Asyla* van Thomas Adès o.l.v. de door mij bewonderde Simon Rattle. Met reminiscenties aan van alles en nog wat. Zo mag ik het horen.

Op de radio gehoord: *Sotto voce* van Wolfgang Rihm, met Ronald Brautigam op piano. Het voerde me een paar jaar geleden naar de Doelen in Rotterdam, waar Severin von Eckardstein het teder en filosofische werk speelde met het Brabants Orkest o.l.v. Alan Buribayev. Rihm vertegenwoordigt

volgens Bas van Putten zowel het modernisme van Darmstadt/Donaueschingen als de expressieve stroming in de Duitse muziek. Ook bij hem vallen dus ratio en gevoel samen. En zo mag ik het ook horen. Tijdens dit concert klonk – voor een Shakespeareliefhebber als ik niet te versmaden – als opmaat de ouverture tot de *Midzomernachtdroom* van Mendelssohn. Raak geprogrammeerd!

Tom Waits: 'Swordfishtrombones' (Island 8424692)

Over Shakespeare gesproken. In 2010 speelde Orkater diens *Richard III* met Gijs Scholten van Aschat. Hij speelde en ... zong. Liedjes van Tom Waits. Wéér spoede ik mij naar de handel om dit keer een cd van Waits te kopen. Muziek die even hoekig is als de gedichten van een Anneke Brassinga. Of de muziek van Monk.

Joh. Seb. Bach: Violconcerten (Philips 475 7451)

Op de autoradio hoorde ik een verpletterende vertolking van één van de Violconcerten van Joh. Seb. Bach (bijna last but not least; geen dag zonder Bach, zeker niet op het onbewoonde eiland). Ademloos wachtte ik de afkondiging af: Viktoria Mullova. Nog zo'n musicienne die gevoel en ratio met elkaar weet te verbinden als geen ander.

Kate Bush: Babooshka. Op: 'Never for ever' (EMI CDP 746302)

Kytteman: Sorry. Op: 'The Hermit Sessions' (Jamm 20092302-1).

Op een ochtend werd ik wakker en hoorde op de radio een stukje popmuziek. Het bleek *Babooshka* van Kate Bush te zijn. Ambientpop, met invloeden uit alle hiervoor genoemde genres, introvert en extravert.

Collegae wezen me verder op weg, en ook bij MCN kom ik dagelijks met zoveel onvermoede schoonheid in aanraking. Zoals – om tot slot nog één voorbeeld te noemen – *Sorry* van Kytteman, de VPRO song van 2009. Net als Rihm ook een beetje Mozart ... Ik zal ze missen,

die wegwijzers in levende lijve – net als natuurlijk mijn collegae van de programmacommissie en medebestuurleden van de NVMB. Straks moet ik het op eigen kracht doen, maar het zaad was al jong gezaaid ... Eerst maar dat onbewoonde eiland overleven. Dan zien we wel weer verder.

Downloaden 2011

- Muziek in de media -

In 2011 is de omzet van legale muziekdownloads wereldwijd gestegen tot een derde van de totale muziekverkoop. iTunes en streamingdiensten als Spotify zijn verantwoordelijk voor de groei in digitale verkoop van muziek. 28% van de muziek liefhebbers maken nog regelmatig gebruik van illegale downloadsites. In landen waar strenge wetten met betrekking tot illegaal downloaden zijn ingevoerd, zoals Zuid-Korea en Frankrijk kromp de afname van verboden bestanden met 28%. In landen waar de illegaliteit nog welig tiert omdat er geen repercussies zijn is het beeld anders. In Nederland wordt door 40% van de internetende muziekzoekers illegaal gedownload. De legale verkopen maken 15% van het totaal uit.

Eindejaarslijstjes 2011

OOR

1. PJ Harvey - Let England shake
2. Wilco - The whole love
3. Spinvis - Tot ziens, Justine Keller
4. James Blake - James Blake

5. Adele - 21
6. Arctic monkeys - Suck it and see
7. Vaccines - What did you expect from the Vaccines?
8. Elbow - Build a rocket boys!
9. Gillian Welch - The harrow & the harvest
10. Kurt Vile - Smoke ring for my halo

Heaven

1. Gillian Welch - The harrow & the harvest
2. Tom Waits - Bad as me
3. Decemberists - The king is dead
4. Elbow - Build a rocket boys!

5. Wilco -The whole love
6. Moddi - Floriography
7. PJ Harvey - Let England shake
8. Ry Cooder - Pull up some dust and sit down
9. Adele - 21
10. Felice brothers - Celebration, Florida

De medewerkers van CDR

1. Adele -21
2. Birdy -Birdy
3. Whole Love
4. Kate Bush - 50 Words For Snow
5. The Black Keys - El Camino
6. PJ Harvey - Let England Shake
7. De Staat - Machinery
8. Noel Gallagher - Noel Gallagher's High Flying Birds
9. Amy Winehouse -Lioness : Hidden treasures
10. Ryan Adams - Ashes & Fire

De klanten van de CDR

1. Adele - 21 [+ bonus tracks]
2. Selah Sue - Selah Sue
3. Adele - 21
4. Bruno Mars - Doo-wops & hooligans
5. Elbow - Build a rocket boys!
6. Amos Lee - Mission bell
7. James Blake - James Blake
8. Anouk - To get her together
9. Joan As Policewoman - The deep field
10. PJ Harvey - Let England shake

Plato/Concerto Klassiek

1. Lang Lang - Franz Liszt - My Piano Hero
2. Arthur en Lucas Jussen- Franz Schubert - Impromptus
3. Quirine Viersen - Bach - 6 Suites Solo Senza Basso
4. Reinbert de Leeuw- Erik Satie - Uspud
5. Rian de Waal- Schubert/Liszt - Sonate en Transcripties
6. Concertgebouworkest - Anthology 14 CD BOX
7. Monteverdi Choir, Gardiner - Bach - Johannes Passion
8. The Brabant Ensemble - Clemens non Papa - Missa Pro Defunctis
9. Concertgebouworkest - Diverse componisten - Horizon 4
10. Jos van Immerseel - Poulenc - Concert voor 2 Piano's en Orkest

Plato/Concerto World

1. Fatoumata Diawara - Fatou
2. Amina Alaoui - Arco Iris
3. OST - Pina
4. Tinariwen - Tassili
5. Jungle By Night - Jungle By Night
6. Bombino - Agadez
7. SMOD- Smod
8. Hazmat Modine - Cicada
9. Mayra Andrade - Studio 105
- 10.Various - Red,Hot & Rio 2

Nederlandse Opera en Nationaal Ballet Fuseren

- Muziek in de media -

Het muziektheater en Het nationale Ballet ondergaan per 2013 een verregaande organisatiewijziging. Theater, opera en ballet, tot nu toe drie stichtingen met eigen directies en raden van toezicht, fuseren in één geïntegreerd theater onder leiding van een nieuw te benoemen algemeen directeur. Of het huis een nieuwe naam krijgt is nog niet bekend. Reden is de verminderde subsidie voor de drie partners. 5 % minder van het Rijk en 12,5 % minder van de Gemeente Amsterdam.

Amanda Kuyper (NRC) Jazz

1. Ambrose Akinmusire – When the Hearts Emerges Glistening
2. Brad Mehldau – Live in Marciac
3. Craig Taborn – Avenging Angel
4. Miles Davis Quintet – Live in Europe 1967, bootleg
5. Gregory Porter – Water

Plato/Concerto Jazz

1. Colin Benders & Eric Vloeimans - Kytocrash
2. Gregory Porter - Water
3. Marcus Miller – Tutu
4. Misha Mengelberg - Journey: Live 1966
5. Colman Brothers - Colman Brothers
6. Trombone Shorty - For True
7. Ben van Gelder - Frame Of Reference
8. Finn Silver - Crossing The Rubicon
9. Nils Petter Molvaer - Baboon Moon
10. Rob Mostert - Englewood Cliffs Sessions

Best verkochte liedjes op internet

1. Bruno Mars – Just the way you are
2. Bruno Mars – Genade
3. LMFAO – Party rock anthem
4. Jennifer Lopez – On the floor
5. Adele – Rolling in the deep
6. Lady GaGa – Born this way
7. Pitbull – Give me everything
8. Black Eyed Peas – The time
9. Maroon 5 – Moves like Jagger
10. Bruno Mars – The lazy song

Toernees met de hoogste opbrengsten

1. U2
2. Take That
3. Bon Jovi
4. Taylor Swift
5. Roger Waters
6. Elton John
7. Rihanna
8. Kenny Chesney
9. Sade
10. Paul McCartney
15. André Rieu

Colofon Nieuwsbrief

NVMB
Nederlandse Vereniging van
Muziekbibliotheken,
Muziekarchieven en
Muziekdocumentatiecentra

jaargang 16, nummer 1,
februari 2012
issn: 1567-116x

Kopij voor de Nieuwsbrief per
e-mail naar Ria Warmerdam:
warmterdam@nbdbiblion.nl

Redactie

Ria Warmerdam (NBD/Biblion,
Leidschendam),
Hilde Klaassen (Amsterdamse
Hogeschool voor de Kunsten),
Bert Schoones (Kunstfactor,
Utrecht)

Logo: Willem Warmerdam

NVMB-secretariaat

Els van Swol
Muziek Centrum Nederland
Rokin 111
1012 KN Amsterdam
tel: 020-3446000
fax: 020-6733588
e-mail:
e.van.swol@muziekcentrumnederland.nl

Webmaster

Eric van Balkum

nvmb website: www.nvmb.nl

Collectie

Copyright

Informatie

Innovatie

Netwerk